

TRIBUNA

(ersp.)
Dlui Iliesiu Victor
Szatmár m. NAGYSOMKUT

Editor responsabil:
Prof. Dr. EMIL HAȚIEGANU
Redactor responsabil:
GE. V. GIURGIU

A MAGYARORSZÁGI ROMÁNOK SZÓCSÖVE
ORGAN DE AFIRMARE AL ROMÂNILOR DIN UNGARIA
REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: KOLOZSVAR STR. DEAK FERENC 36.
TELEFON: 17-49 Căsuța postală Nr. 3.

Costul abonamentului:
1 lună: 2.50 pengő; 3 luni 7.20 pengő;
6 luni: 14.40 pengő; 1 an: 28.80 pengő.

In fața Istoriei

Sucesiunea neobișnuit de rapidă a evenimentelor ne pune adeseori în fața unor fapte împlinite. Istoria nu ne dă, de cele mai multe ori, nici răzazul, nici posibilitatea de a ne prezenta atitudinea în fața ei.

Cu toate acestea, în adâncul substratului nostru sufletește există o atitudine bineconturată față de istorie, chiar dacă, în majoritatea cazurilor, rămâne în formă latentă.

Atitudinea noastră, patentă sau latentă, e rezultatul unui proces istoric îndelungat, în vremea căruia, încetul cu încetul, ea a devenit un edificiu puternic, alcătuit din bucăți de grai, rupt din stânci de veacuri.

Atitudinea e dârzenia sufletului.

Iar sufletul nostru e făurit de dalta tradițiilor și oțelit în disciplina de fier a credinții.

Din furnalul tradițiilor și din arsealul credinții, sufletul nostru a ieșit împregnat cu toate virtuțile creștinismului.

În fața istoriei și a evenimentelor, consecință, nu putem lua o altă atitudine decât aceea a creștinului.

Poziția creștinului în fața istoriei ar putea compara cu poziția unui pejar în fața furtunilor și intemperiilor: pe de-o parte o stare de imobilitate, de statornicie și de pasivitate față de mediul atmosferic în continuă agitație; pe de altă parte o participare cu toată ființa sa, la toate schimbările și tulburările atmosferice.

Trunchiul e partea imobilă, care rezistă de svârcolirile neputincioase ale vânturilor și de schimbările dese ale timpurilor. Ramurile, din contră, mișcă și bat încotro bat vânturile; frunzele trăesc sau mor după jocul anotimpurilor.

Creștinul, pe deoparte, trăește din imobilitatea veșniciei, pentru că trăește în convingerea și din convingerea are un ideal de îndeplinit, încă de pe pământ, că trebuie să împlinească lucrurilor și evenimentelor pe pământ adevărului etern, că trebuie să pună lumii o tendință unitară spre un scop infinit în majestate, înțeles în bunătate și dreptate.

Pe de altă parte, creștinul ia parte, tot sufletul, la realitatea vieții de pe pământ; trăește din avalanșa evenimentelor, din agitațiile și din pașăle lumii, pe cari le aprobă sau le respinge. Nu acceptă nimic fără a-l respinge și nu respinge nimic fără a-l accepta.

Pasivitatea creștină devine activitate imanentă.

Creștinul nu se lasă stăpânit de evenimentele: se ridică deasupra lor și stăpânește. El știe că patimile omenești se vor epuiza, că agitațiile lumii înceta, că evenimentele își vor lua un alt curs. Știe că, după o vreme, cu ploaie cerul devine mai înalt și soarele mai strălucitor. Știe că femeul e supus timpului și trece, vremeul rămâne.

Și ne-au dăltuit sufletul cele nouă veacuri de creștinism; așa că a călît conștiința în furnalul tradițiilor de veacuri. Așa suntem, pentru că numai așa poate fi creștinul în fața istoriei.

P. N. PURA

Situația în sectorul Honvezilor

Forțele aliate cari luptă în Ucraina în multe puncte au străpuns pozițiile de ariergardă sovietice și urmăresc cu avânt inamicul.

Trupele de honvezi în cursul înaintării au cucerit mai multe puncte importante și au reușit să pună stăpânire pe câteva capete de poduri.

Un demers britanic la Tokio

— Marea Britanie și Statele-Unite sunt hotărâte să opună rezistență față de orice agresiune —

LONDRA, 21. (Bud. Tud.) — După informațiile primite de colaboratorul diplomatic al ziarului „Times” rezultă că Sir Craigie, ambasadorul Angliei la Tokio, a fost îndrumat să ia contact imediat cu ministrul de externe al Japoniei și să-i solicite o convorbire. Ziarul crede a ști că ambasadorul va arăta că Marea Britanie și

Statele Unite sunt hotărâte să opună rezistență față de orice politică agresivă. Nu există nici-o îndoială că forțele democratice prin hotărîrea lor unanimă vor sprijini și pe mai departe China. „Durere, sunt puține speranțe — scrie ziarul Times, — ca propunerile japoneze adresate guvernului din Washington să fie admise”.

UN DISCURS AL GENERALULUI TOYO O ADRESAT OFIȚERILOR JAPONEZI

TOKIO, 21. (DNB.) — Generalul Toyo, președintele consiliului de miniștri a rostit o cuvântare în fața ofițerilor cari s'au adunat la ministerul de războiu, accentuând că poporul întreg trebuie să colaboreze și să se pregătească unit, pentru preîntâmpinarea tuturor greutăților.

După cum anunță ziarul „Jomiuri Sinbun”, generalul Toyo și-a rezumat în trei puncte discursul său și anume:

1. Prin utilizarea forțelor unite ale națiunii trebuie rezolvată problema chineză.
2. Japonia se află în răscrucea drumurilor: între înălțare sau decadență
3. În lupta împotriva forțelor cari

intenționează încercuirea Japoniei trebuie luate măsurile necesare, pentru asigurarea unei stări și a securității Japoniei. (MTI.)

POLITICA JAPONIEI URMĂREȘTE RESTABILIREA PĂCII MONDIALE

TOKIO, 21. (Stefani.) — Amiralul Togo, ministrul de externe al Japoniei, a declarat în scurtul său discurs radiodifuzat, între altele, că scopul urmărit de politica japoneză este restabilirea păcii mondiale, dar în același timp ia o poziție defensivă hotărârea față de oricare împrejurare care ar periclita securitatea Japoniei. (MTI.)

Opinia publică engleză îngrijorată de soarta Rusiei

Muncitorimea nemulțumită de ajutorul acordat Sovietelor

ROMA, 21. (MTI.) — Ziarul „Giornale d'Italia” anunță, că delegația militară și diplomatică engleză n'a dat nici-un semn de viață de când a plecat din Moscova și astfel opinia publică engleză a rămas complet nelămurită. Dealtfel cercurile guvernamentale engleze păstrează cea mai mare rezervă în privința situației Sovietelor. Față de aceasta numeroase ziare engleze abandonează optimismul de până acum și începe lămurirea opiniei publice britanice. Ziarul „Manchester Guardian” arată că încrederea unora că Anglia ar putea crea acum o situație avantajoasă față de un

atac german, este o eroare. Toată lumea trebuie să fie în clar că Marea Britanie nu poate contrabalansa superioritatea militară și politică a Germaniei. În continuare ziarul constată că ajutorul acordat Uniunii Sovietice este insuficient. Din această cauză muncitorimea engleză este nemulțumită. Dacă Rusia Sovietică va fi învinsă, Angliei îi rămân prea puține speranțe pentru câștigarea războiului. Ziarul „Sunday Times” arată, că Anglia nu se poate mângâia cu speranța că va purta un război comod față de Germania actuală.

CONSFĂTUIREA PREȘEDINTELUI ROOSEVELT CU HARRY HOPKINS ȘI HARRYMANN

NEW-YORK, 21. (DNB.) — D. Harrymann, conducătorul delegației americane dela conferința din Moscova și d. Harry Hopkins au fost invitați de președintele

Roosevelt la o consfătuire pentru discutarea posibilităților de ajutorare a Sovietelor din partea Statelor Unite. (MTI.)

Nota ultimativă a Statelor Unite remisă Guatemalei

BERLIN, 21. (DNB.) — Ministrul Statelor Unite a remis președintelui statului Guatemala o notă ultimativă, conținând noi pretențiuni. Statele Unite pretind între altele măsuri imediate pentru excluderea completă a germanilor din Guatemala, din viața economică. (MTI.)

Guvernul sovietic s'a mutat la Kujbișev

STOCKHOLM, 21. (DNB.) — Guvernul sovietic și-a mutat reședința în orașul Kujbișev, după cum anunță agenția telegrafică britanică. (MTI.)

Femei în războiu

Întrebuințarea masivă a femeilor în industrie, comerț, transporturi și în agricultură pentru a înlocui pe muncitorii plecați pe front este un fenomen cunoscut încă din războiul trecut. În războiul actual, care a mobilizat — cel puțin la unele națiuni — un număr mult mai mare de bărbați decât în războiul trecut, dar, în același timp și cerințele industriei de războiu sunt nemăsurat mai mari, problema mănעי de lucru femeiești a devenit din nou actuală. Ziarele aduc mereu știri sporadice despre numărul femeilor întrebuințate în industriile țării beligerante, citim rapoarte despre diferite grupări voluntare de muncă sau despre felul în care își fac serviciul conducătoarele și taxatoarele de tramvaie și autobuze, precum și distribuitorile de scrisori și pachete.

Cu toate acestea însă, eram obișnuiți încă din războiul trecut. În războiul trecut femeia n'a luat parte activă în războiu, repartizată în grupuri combatante sau la servicii auxiliare și, cu rare excepții, numai surorile de caritate au cunoscut mai deaproape mizeria și ororile frontului.

Lottele finlandeze

În comunicatele de războiu, se menționează de multeori activitatea vestitei organizații feminine din Finlanda, *Lotta Swärd*, ale cărei membre sunt folosite pentru serviciile auxiliare din dosul frontului, dar, sunt multe cazuri, în care lottele au făcut serviciu în front și unele din ele au și căzut în lupte.

Batalioane feminine

Comunicatele de războiu de pe frontul de Răsărit amintesc nu odată că forțele militare germane sau ciocnit de grupuri militare compuse din femei. Fotografii luate de pe front arată de multe ori femei-soldați făcute prizoniere, iar reportagiile companiilor de propagandă vorbesc din când în când de o rezistență îndârjită a acestor amazoane sovietice. Detașamentele femeiești sunt încadrate în diviziile armatei active, în arma infanteriei, transmisiunilor, dar foarte multe femei fac parte din aviație și chiar din detașamente parașutiste.

O femeie general

În zilele trecute, agențiile de presă au comunicat știrea că armata engleză și-a numit primul general-femeie, conducătoarea grupării militare auxiliare din *Territorial Army*. Din primele zile ale războiului, femei-piloți au condus avioanele dela fabrici la bazele aviatice, iar pentru transportul de avioane militare din Canada în Anglia serviciul de piloți numără și câteva femei.

Femei șoferi

Statele-Unite și-au organizat și ele serviciul militar feminin. La baza organizării, stau experiențele deja bogate ale englezilor. În caz de războiu, femeile vor fi utilizate în primul rând ca șoferi, piloți, ca telefoniste și telegrafiste.

Elveția a urma și ea pilda celorlalte țări și sarcina detașamentelor feminine voluntare, în caz de războiu, va fi fixată tot în legătură cu transporturile și serviciul de transmisiune.

Serviciul de informațiuni

Suedia urmărește cu atențiune desfășurarea războiului și, ca și celelalte țări, se silește să tragă toate învățămintele lui. Organizatorii ei militari au văzut că atât în armata sovietică sau engleză cât și în armata finlandeză femeile au un rol activ. Trăgând învățămintele acestei situații Suedia a început să organizeze și ea primul batalion feminin. Organizarea se face pe baza recrutării voluntare și membrilor. (Continuare în pag. 3.)

GRAI ȘI SUFLET ROMÂNESC

Fragment

Lora Vancu avea o pasiune: scria. De două luni plutea prin lumea fanteziei. Mereu creia ceva nou.

Din firul fin al fanteziei, umezit în realitate scria lucrări drăguțe. Aceasta îi era singura distracție, singura mângâiere: scrisul. În lucrările ce le avea se ascundeau dorurile, tristețile și bucuriile ei. Fiecare lucrare era pentru ea o satisfacție. În ele se vedea pasnic — în fiecare o parte din sufletul său.

Mama ei o femeie severă, n'o putea vedea scriind. Decâteori vedea pe Lora cu mazuțorul peșit se enerva:

„Iar cu prostiile tale! Odată dacă te mai prind le arunc în foc! M'ai înțeles?!“

Așa biata Lora lucra pe furis. Când avea puțin timp liber, fuga la caet, se ascundea undeva și scria. Avea vre-o 10 lucrări diferite: schițe, momente din viața de elevă, etc.

Era supărată Lora într'un timp. Nu știa ce să facă? Să scrie sau să asculte pe mamă-sa?! În cele din urmă tot scrisului i-a rămas servul fidelă.

Într'o zi, era trimisă de mamă-sa să curețe dormitorul pentru oaspeți dela stradă. Lora s'a dus fericită, că scapă câteva momente de priviri severe, după ce bineînțeles și-a luat și caetul. Știa că acolo va putea scrie, camera fiind departe de bucătăria mamei...

A curățit repede, superficial. Era gata. Acum s'a așezat pe marginea patului și scria. Mamă-sa observă că întârzie și merse să vadă. Auzind pași și uși trântite, Lora aruncă caetul sub pat.

Păcat. Se auzise deja șgomotul filelor și cretonul pe care-l uitase în mână o trăda.

Doă palme zdravene primii.

„Mai scrii??“ — „Nu știu.“ — Alte două. — „Mai scrii??“ — „Nu“.

Lora tot nu s'a vindecat de boala ei. I-a ars mamă-sa caetul, după cum i-a promis. N'are aface. Lora tot nu s'a supărat pe scris. Azi era trimisă în grădina, să culeagă piersici pentru pus în borcane.

A plecat, cu caetul bineînțeles. A cules repede piersicile. Acum așezată pe o buturugă, cu gândul departe în lumea viselor: scria. Era atât de adâncită, încât n'auzea o voce ce o striga: „Lora“. Când strigătul s'a repetat a doua oară, a tresărit speriată: o chema mamă-sa. Răspunse îndată: Vin.

Ascunse caetul, în jacheta verde ce o ducea pe mână, luă coșulețul și plecă fericită.

Lucrase o nouă schiță: „Clopote de argint“.

PIA DRAGOS

Cântec pentru o noapte năsaudeană

Cerul spălăcit: năframă,
Stele: lacrimi de mamă.
Noapte-adié ca o holdă,
Carul scârție pe boltă
Și pe-o măgură de vis
Serie Domnul în zăpis.

Se desprind hulubi din stele:
Dorurile mândrii mele.
Ingerii ca bruma prunii
Zic de jele'n cornul lunii
Si se 'nchină gându'n drum,
Lângă troiță de fum.

Numai vis sărman de piatră
Câinii zării lung îl latră...

Noaptea când își spală părul
Varsă zorile ciubărul
Și pe Calea Laptelui
Trece sufletul sălhui.

LUCIAN VALEA

Poetul

Ne 'nțeles și huiduit de gloată,
Trece prin băltoace și prin sloată.
Și cu dalta-i de mărgean și șgură,
Își cioplește drum în stâncea dură.

Lepădându-și greul pământesc,
Ureă spre țărâm împărătesc,
Ca un abur ori ea o părere,
Spre 'nălțimi de vis și giuvaere...

Astfel trece ca o umbră peste mări,
Peste pragul marilor însingurări.

Mai târziu, orbit de-atâta cer,
Va pleca din piseul său stingher,
Fermecat, o clipă, de pământ
Va dori un muritor vestmânt,
Și în gloata tâmpă și umilă,
Va sări cu aripi de șindrilă.

PAVEL BUTAN

Comitetul de conducere al societății bis. literare „Alexi-Sincai“ dela Academia de Teologie Româno-unită din Kolozsvár

În ziua de 19 Octombrie a. c. studenții teologi ai Academiei gr.-catolice și-au ales noul comitet de conducere al Societății, pe anul în curs.

La ședința de constituire a fost de față părintele profesor Gavril Iager.

Comitetul a fost constituit din următorii stu-

denți teologi: Președinte: Gheorghe Pop, anul IV; vicepreședinte: Victor Ilieșiu, anul III; secretar general: Sever Paul, anul III; secretar de ședință: Gheorghe Mesaroș, anul II; bibliotecar general: Luca Manciuc, anul III; cassier: Mircea Pop, anul III; cenzori: Gh. Breharu, anul IV, Gavril Dunca, anul IV, Romulus Goron anul III și Gheorghe Crișan, anul II; secția sportivă: Valeriu Pop, anul III; secția muzicală: Simion Colceriu și Corneliu Buda, anul III.

Lucaefărul

— An. I, Nr. 7, Oct. 1941 —

Această revistă transilvăneană își îndeplinește înalta-i menire, aducând în fiecare număr simțiri și gânduri, idei și fapte, cari înaltă și reconfortează.

În n-rul de față semnează frumoase și nitoare versuri d-nii: Gherghinescu Vania, Lucian Valea, Petre Bucșa, Ion Frumosu și Pavel Butan. Reproducem: Cântec pentru noapte năsaudeană de Lucian Valea și Poem de Pavel Butan.

D-l Ak Dima publică *Relativismul estetic* d-lui E. Lovinescu, un capitol dintr'o lucrare mai mare, cu titlul *Privire critică asupra estetice românești contemporane*; d-l Marcel Romanescu, cap. II din studiul *Pustnicul de Muzat*, iar d-l Alexandru Ceușianu urmarea sfârșitului nuvelei *Vinovat*? Despre Elena Pop scrie o prezentare substanțială d-l Coriolan Munteanu.

Foarte valoros este articolul d-lui Olimpu Boitoș, partea „Gând și faptă“, în care face constatări asupra unor realități etno-culturale, accentuând necesități imperioase.

D-l Iosif Bătiu începe publicarea *Correspondenței Mariei Cunțan cu Ion Bianu*, din care ies la iveală noi date bibliografice cu privire la activitatea poetei transilvănene.

Din articolul d-lui Manoil Haivas: *Bucureștii — ocrotitoare a românismului*, reproducem o pagină în foileton.

Cronici semnează:

Grigore Popa: Lucian Blaga: Despre direcția magică.

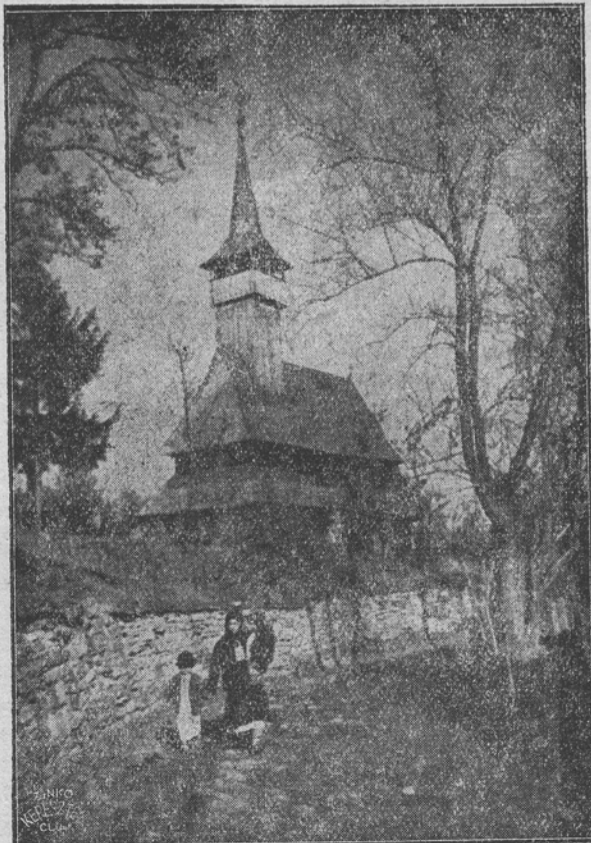
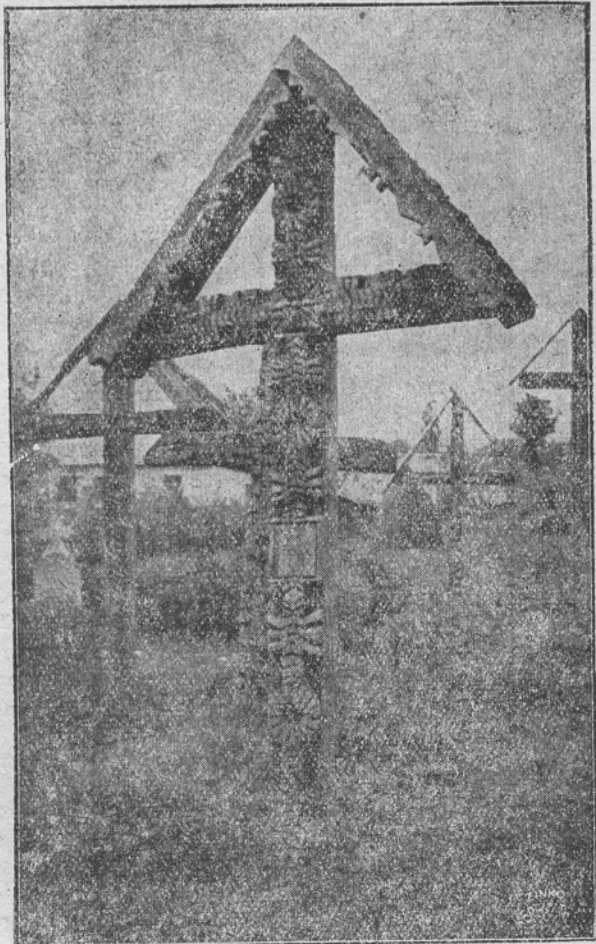
Petre Draghici: Ion Teicu: Păgânii; Z. B. bu: A. Chirceș: Psihologia atitudinilor sociale. Bogate sunt și „Insemnările și recenzia“.

Un an de domnie nouă; Glasul poezilor (Din Moldova (Olimpiu Boiu); I. P. S. S. Metropolitanul Bălan în Basarabia (Victor Papiu); Vintilă Horia: Cartea omului singur (Gherghinescu Vania); Grai și suflet românesc; Biblioteca „Tribuna Ardealului“; Estetica românească de astăzi (Olimpiu Boitoș); Premiul Național din Timișoara (L); Revista vîstelor (I. V. Spiridon); Redacționale.

„Cine te-a făcut atât de bun? Mamă Evangelia“.

„Nu-ți fie frică de eșecuri; primul eșec este pierdere, pentru că exercitează voința. A doua poate fi utilă. Dacă te ridici din al treilea, ai câștigat un om“.

Aspecte etnografice din Maramaroș

Biserica din Deal din satul Jod, una din cele mai vechi biserici — alături de cea din Apsa — maramureșe. Poarta din care se vede străvechea și maiastrea artă a cioplitorului în lemn. Colț dintr'un cimitir